

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. декана факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Тетяна МІРОШНИЧЕНКО
«30» серпня 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Дипломатична історія України

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітні програми: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«29» серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри Ольга ФІЛАНОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

В.о. завідувача кафедри

Дмитро МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Дмитро МИКОЛЕНКО
(ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2023 року №1

Голова науково- методичної комісії

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Дипломатична історія України» складена відповідно до програми підготовки **бакалавра** зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Дипломатична історія України» є професійно-орієнтованою дисципліною освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації», та має на меті вивчення еволюцію зовнішньої політики та дипломатичної служби України, від найдавніших часів до сьогодення, що являє собою складову частину еволюційного процесу глобальних політичних систем.

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Дипломатична історія України» є формування у студентів компетентностей щодо аналізу зовнішньої політики України – процесу формування зовнішньополітичного курсу, визначення його окремих напрямів, дослідження їх змісту у контексті національних інтересів країни.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: вивчення навчальної дисципліни «Дипломатична історія України» є комплексне вивчення зовнішньої політики України як міжнародно-політичної реальності та досягнення достатнього рівня володіння дисципліною для самостійного аналізу, оцінювання і здатності прогнозування сучасної зовнішньої політики України щодо її національних інтересів у контексті глобальних і регіональних міжнародних процесів і.

А також, формування наступних загальних компетентностей:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

формування наступних фахових (спеціальних) компетентностей:

СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання

Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
42 год	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	год.

*малочисельна група 12 год семінарських занять.

1.6. Заплановані програмні результати навчання:

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН13. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН16. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.

РН20. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі

Тема 2. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави

Тема 3. Українське козацтво у міжнародних відносинах (до 1648 р.)

Тема 4. Зовнішня політика Богдана Хмельницького

Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів наприкінці XVII — XVIII ст.

Тема 6. "Українське питання" в міжнародних відносинах у роки Першої світової війни

Тема 7. Зовнішня політика України у добу Центральної Ради і Гетьманату

Тема 8. Зовнішня політика директорії УНР та ЗУНР

Тема 9. Зовнішньополітична діяльність українських урядів у перші повоєнні роки

Тема 10. "Українське питання" в європейській політиці в міжвоєнний період

Тема 11. "Українське питання" в роки другої світової війни

Тема 12. Зовнішня політика України в 50—80-х роках

Тема 13. Основи зовнішньої політики України

Тема 14. Двосторонні відносини

Тема 15. Україна в міжнародних організаціях

Тема 16. Зовнішньополітичні виклики сучасної України

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі	5	2	1			2						
Тема 2. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави	5	2	1			2						
Тема 3. Українське козацтво у міжнародних відносинах (до 1648 р.)	5	2	1			2						
Тема 4. Зовнішня політика Богдана Хмельницького	5	2	1			2						
Тема 5.5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів наприкінці XVII — XVIII ст.	5.5	2	1			2						
Тема 6. "Українське питання" в міжнародних відносинах у роки Першої світової війни	5	2	1			2						
Тема 7. Зовнішня політика України у добу Центральної Ради і Гетьманату	6	2	1			3						
Тема 8. Зовнішня політика директорії УНР та ЗУНР	6	2	1			3						
Тема 9. Зовнішньополітична діяльність	6	2	1			3						

українських урядів у перші повоєнні роки												
Тема 10. "Українське питання" в європейській політиці в міжвоєнний період	6	2	1			3						
Тема 11. "Українське питання" в роки другої світової війни	6	2	1			3						
Тема 12. Зовнішня політика України в 50—80-х роках	6	2	1			3						
Тема 13. Основи зовнішньої політики України	6	2	1			3						
Тема 14. Двосторонні відносини	6	2	1			3						
Тема 15. Україна в міжнародних організаціях	6	2	1			3						
Тема 16. Зовнішньополітичні виклики сучасної України	6	2	1			3						
Усього годин	90	32	16			42						

4. Теми практичних занять

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі Тема 2. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави «Особливості давньоруської дипломатії».	2
2	Тема 3. Українське козацтво у міжнародних відносинах (до 1648 р.) Тема 4. Зовнішня політика Богдана Хмельницького Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів наприкінці XVII — XVIII ст. «Основні вектори і принципи дипломатії козацької доби».	2
3	Тема 6. "Українське питання" в міжнародних відносинах у роки Першої світової війни «Перша світова війна і українська дипломатична думка».	2
4	Тема 7. Зовнішня політика України у добу Центральної Ради і Гетьманату Тема 8. Зовнішня політика директорії УНР та ЗУНР «Зовнішня політика доби революції та національно-визвольних змагань»	2
5	Тема 9. Зовнішньополітична діяльність українських урядів у перші повоєнні роки Тема 10. "Українське питання" в європейській політиці в міжвоєнний період «Дипломатичні практики та засоби їх реалізації в міжвоєнний період»	2
6	Тема 11. "Українське питання" в роки другої світової війни Тема 12. Зовнішня політика України в 50—80-х роках «Дипломатичні засоби вирішення «українського питання» в 1940х – 1980 х роках»	2
7	Тема 13. Основи зовнішньої політики України Тема 14. Двосторонні відносини «Формування зовнішньополітичної стратегії сучасної України»	2
8	Тема 15. Україна в міжнародних організаціях Тема 16. Зовнішньополітичні виклики сучасної України «Репрезентація України на міжнародній арені: засоби та ефективність»	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

<i>№ з/п</i>	<i>Види, зміст самостійної роботи</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Тема 1. Зовнішня політика Київської Русі <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	1
2.	Тема 2. Зовнішня політика Галицько-Волинської держави <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	2

3.	Тема 3. Українське козацтво у міжнародних відносинах (до 1648 р.) <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	2
4.	Тема 4. Зовнішня політика Богдана Хмельницького <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	2
5.	Тема 5. Зовнішньополітична діяльність українських гетьманів наприкінці XVII — XVIII ст. <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	2
6.	Тема 6. "Українське питання" в міжнародних відносинах у роки Першої світової війни <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	2
7.	Тема 7. Зовнішня політика України у добу Центральної Ради і Гетьманату <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
8.	Тема 8. Зовнішня політика директорії УНР та ЗУНР <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
9.	Тема 9. Зовнішньополітична діяльність українських урядів у перші повоєнні роки <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
10.	Тема 10. "Українське питання" в європейській політиці в міжвоєнний період <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
11.	Тема 11. "Українське питання" в роки другої світової війни <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
12.	Тема 12. Зовнішня політика України в 50—80-х роках <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
13.	Тема 13. Основи зовнішньої політики України <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
14.	Тема 14. Двосторонні відносини <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
15.	Тема 15. Україна в міжнародних організаціях <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
16.	Тема 16. Зовнішньополітичні виклики сучасної України <i>Завдання.</i> Опрацювання навчальної літератури та періодичних видань за темою для підготовки проектного дослідження.	3
	Разом	42

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН04	Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка доповідей-досліджень та презентацій за визначеними темами	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження (доповідей і презентацій), екзаменаційна робота
ПН13	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка есе для участі в круглому столі, проектів, підготовка матеріалів для роботи в групах	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження (доповідей, есе і проектів), виконання творчих завдань, екзаменаційна робота
РН16	Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні матеріали.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка есе для участі в круглому столі, проектів, презентація	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, оцінювання аналітичної частини дослідження (доповідей, есе і

		отриманих результатів	проектів), екзаменаційна робота
PH20	Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка есе для участі в круглому столі, підготовка і презентація досліджень для участі у відкритій дискусії, презентація результатів досліджень	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, розв'язування аналітичних завдань, виконання творчих завдань, екзаменаційна робота

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах присвячених культурології, історії культури (підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Дипломатична історія України» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування, у формі виступів студентів при обговоренні питань на проблемних лекціях та практичних заняттях, а також презентації проекту-дослідження на семінарських заняттях. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення оцінки, при проведенні екзамену і враховуються при визначенні підсумкової екзаменаційної оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на підсумкових заняттях або виконанням індивідуальної роботи

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усне опитування;
- виконання творчих завдань;

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія, тренінгові завдання);
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді опитування на семінарських заняттях);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;

- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

При вивченні кожного розділу проводиться поточний контроль. На кожному практичному занятті студент презентує частину дослідницької роботи яку виконує протягом семестру. Дослідницька робота студента оцінюється від 1 до 60 балів. Максимально студент може отримати 60 балів в ході лекційних та практичних занять.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання завдань екзаменаційної роботи – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань. Перше і третє питання оцінюються по 13 балів, друге – 14 балів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження воєнного стану, жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форм навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5181>).

Розрахункова шкала для оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях:

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота над проєктними завданнями, науковими роботами тощо	виставляється здобувачу вищої освіти, який досяг цілей завдання, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку	60-40
	виставляється здобувачу вищої освіти, який частково досяг цілей завдання, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці, обґрунтовувати власну думку, проте припускався певних помилок	39-20
	виставляється здобувачу вищої освіти, який не досяг цілей завдання, частково виконав наукову роботу, не зміг застосувати знання на практиці, обґрунтувати власну думку	19-1
За теоретичне питання екзаменаційного білету	здобувач цілком і всебічно розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано їх доводити	11-14
	здобувач розкрив сутність питання, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення і неточності при відповідях на питання та неточні обґрунтування власної думки	7-10
	здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але погано орієнтується в джерелах, припускається помилок, нелогічно викладає матеріал	4-6

здобувач не розкрив питання навіть у загальних рисах, не розуміє його суті, не орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно	0-3
---	-----

9. Схема нарахування балів

Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи																Всього	Екзамени	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T1	T1	T1	T1	T1	60	40	100	
3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	2	1	1	1	1	4	5	6	
											4	4	4	4	4				

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку, або екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 20 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Шкала оцінювання

Набрана сума балів за 100-бальною шкалою переводиться у 4-рівневу шкалу оцінювання у такий спосіб:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Філатова О. Є. Дистанційний курс «Дипломатична історія України». URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5181>
2. Віднянський С. В. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2014 – 2016) / С. В. Віднянський, О. М. Горенко, А. Ю. Мартинов. – Київ : Інститут історії України, 2017. – 319 с.

3. Мартинов А. Ю. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (2017–2019) / А. Ю. Мартинов ; відп. ред. С. В. Віднянський. – Київ : Інститут історії України, 2020. – 310 с.
4. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін. – Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.
5. Полонська-Василенко Н. Д. Історія України: в 2 т. Т. 1. До середини XVII ст. / Н. Д. Полонська-Василенко. – Київ : Либідь, 1992. – 588 с.
6. Полонська-Василенко Н. Д. Історія України: в 2 т. Т. 2: Від середини XVII ст. до 1923 р. / Н. Д. Полонська-Василенко. – Київ : Либідь, 1992. – 606 с.
7. Сардачук П. Д. Україна в двосторонніх міжнародних відносинах (кінець 20 – початок 21 століть) : навч.-довід. посіб. / П. Д. Сардачук, О. П. Сагайдак. – Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 328 с.
8. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України : підручник / Л. Д. Чекаленко. – 2 вид., доп. і оновл. – Київ: LAT&K, 2015. – 480 с.

Допоміжна література

9. Алексеєнко І.В. Міжнародні політичні процеси. Навчальний посібник: Донецьк: Норд-Прес, 2009. – 288с.
10. Боднар В. Теорія позитивно-функціонального конфлікту Л. Козера. Науковий збірник Ужгородського університету. Серія: Політологія. Соціологія. Філософія. Вип. 14 / Міністерство освіти і науки України; Ужгородський національний університет; Редкол.: М. Вегеш (гол. ред.), А. Андрущенко та ін. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2010. С. 8–12.
11. Бочан І. О. Глобальна економіка / І. О. Бочан, І. Р. Михасюк. Київ: Знання, 2007. 403 с.
12. Булик М. В. Історія міжнародних відносин у давні часи: навчальний посібник. Маріуполь : МДУ, 2017. 274 с.
13. Воронова А. Е. Міжнародні економічні організації : навчальний посібник / А. Е. Воронова, Л. В. Єрохіна, Л. І. Рябенко. К. : ВД «Професіонал», 2006. 352 с.
14. Герасіна Л. М. Історико-політична еволюція міжнародних систем: сутність, закономірності, типи. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Політологія. 2016. № 2. С. 80–94.
15. Горбач О. Християнський аспект формування міжнародних відносин в епоху Середньовіччя. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. 2014. Вип. 26. С. 9–14.
16. Григоренко Я. О. Воєнна сила сучасної держави як категорія міжнародних відносин: поняття та шляхи вдосконалення. Підприємництво, господарство, право. 2017. № 3. С. 299–301.
17. Григоренко Я. О. Ознаки міжнародних правозахисних організацій. Матеріали Норвезько-Української конференції, присвяченої діяльності Ф. Нансена в Україні у 1921–1922 роках (Харків, 10–11 жовт. 2019 р.) / Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна; Посольство Норвегії в Україні. Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/14972>.
18. Зовнішня політика у постбіполярному світі (аналіз. проблеми. прогнози): Монографія / Наукова редакція д.і.н., проф. С. С. Трояна. К., 2014. 189 с.
19. Іванова Н. Публічна дипломатія як ефективний механізм зовнішньої політики держави. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології». 2018. № 32. С.122–127.
20. Іжнін І. Проблема суверенітету і конфлікту у сучасних міжнародних відносинах. Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини. 2013. Вип. 32. С. 40–46.

21. Капітоненко М. Г. Міжнародні конфлікти: Навчальний посібник для студентів ВНЗ / М. Г. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
22. Троян С. С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції. URL: http://vmv.kyumu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm
23. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. /Л. В. Губерський. К.: Знання України. 2004.760 с.
24. Хижняк І. А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648–1918): підруч. для студ. вищ. навч. закл./ І. А. Хижняк. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 224 с.
25. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник / В. Ф. Цимбалістий. Львів: Новий світ-2000. 2009. 357 с.
26. Arms T. S. Encyclopedia of the Cold War. – New York, 1994.
27. Arnold G. Wars in the Third World since 1945. – London, 1991.
28. Brzezinski Z. Spadek po zimnej wojnie. – Warszawa, 1993.
29. Carlsnaes W., Smith S. European Foreign Policy. – London, 1994.
30. Dubabin J.-P. D. The Cold War. The Great Power and their Allies. – London – New York, 1996.
31. Gaddis J. L. We Now Know. Rethinking Cold War. – Oxford, 1997.
32. Gaddis J. L. The Long Peace. Inquiries into the History of the Cold War. – New York, 1987.
33. Hyland W. G. The Cold War. Fifty Years of Conflict. – New York, 1991.
34. Hide-Price A. European Security beyond the Cold War. – London, 1991.
35. Kissinger H. Diplomacy. – New York, 1994.
36. Kukulka J. Historia wspolczesna stosunkow miedzynarodowych. 1945-1996. – Warszawa, 1997.
37. Oberdorfer D. The Turn. From Cold War to a New Era. – New York, 1991.
38. Simon T. Eastern Europe in the Postwar World. – New York, 1991.
39. The North Atlantic Treaty Organization. Facts and Figures. – Brussels, 1989.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Асоціації держав Південно-Східної Азії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aseansec.org>.
2. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.echr.coe.int/echr/>.
3. Офіційний сайт Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://europa.eu/>.
4. Офіційний сайт Європейської поліцейської агенції (Європол) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.europol.europa.eu/>.
5. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/index.htm>.
6. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icc-cpi.int>.
7. Офіційний сайт Міжнародного суду Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icj-cij.org/homepage/ru/>.
8. Офіційний сайт Міжнародного Трибуналу з морського права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itlos.org/>.
9. Офіційний сайт Міжнародної морської організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imo.org/Pages/home.aspx>.
10. Офіційний сайт Міжнародної організації кримінальної поліції Інтерпол [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interpol.int/>.

11. Офіційний сайт Північноатлантичного альянсу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nato.int/cps/en/natolive/index.htm>.
12. Офіційний сайт Організації американських держав [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oas.org/en/default.asp>.
13. Офіційний сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osce.org/>.
14. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.un.org/ru/>.
15. Офіційний сайт Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hub.coe.int/>.
16. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wto.org/>.
17. Офіційний сайт Дитячого фонду ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unicef.org/>.
18. Офіційний сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.icrc.org/eng/>.
19. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.un.org/ru/index.html>.
20. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
21. Електронна бібліотека TWIRPX [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/>.
22. Міжнародна цифрова бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wdl.org/ru/>.
23. Європіана [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europeana.eu/portal/ru>
24. Електронна бібліотека Гумер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gumer.info/>.
25. The Questia Online Library [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.questia.com/>.
26. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nplu.org/>.
27. Національна юридична бібліотека (НЮБ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=27&Itemid=394
28. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
29. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>.
30. Портал Funag [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.funag.gov.br/loja/>.
31. MYBRARY [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mybrary.ru/>
32. Google Scholar (Академія Google) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>.
33. WorldWideScience [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://worldwidescience.org/indextext>.
34. Віртуальна бібліографічна довідка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://chl.kiev.ua/cgi-bin/sp/index.php>.
35. BASE (Bielefeld Academic Search Engine) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.base-search.net/>.
36. SSM (Simple Search Metadata in Open Archives Ukraine) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oai.org.ua/>.
37. DOAJ (Directory of Open Access Journals) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doaj.org/>.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили

В умовах форс-мажору освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5181>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен у письмовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Дипломатична історія України», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5181>

Перелік екзаменаційних питань

1. Джерела формування засад зовнішньої політики України.
2. Основні напрями і завдання зовнішньої політики України.
3. Міжнародне визнання України.
4. Принципи зовнішньополітичної діяльності Української держави.
5. Теорії і концепції зовнішньої політики.
6. Українсько-російські відносини.
7. Територіальні питання в українсько-російських відносинах.
8. Питання власності колишнього СРСР у відносинах країн СНД.
9. Торговельно-економічні відносини України і Росії.
10. Українська національна меншина в Російській Федерації і російська в Україні: підходи до розв'язання проблем.
11. Інституалізація структур СНД.
12. Об'єктивні причини об'єднання країн пострадянського простору.
13. Етапи формування Співдружності Незалежних Держав.
14. Утворення ГУАМ: перспективи розвитку організації.
15. Позиція України щодо наддержавних структур СНД.
16. Особливості співпраці України і Республіки Польща.
17. Дипломатія Київської Русі.
18. Зовнішня політика запорозького козацтва.
19. Особливості розвитку зовнішньої політики Центральної Ради і УНР.
20. Проблемні питання українсько-румунського кордону.
21. Розширення Європейського Союзу: наслідки для України.
22. Співпраця України з Європейським Союзом: УПС.
23. Зовнішньополітична діяльність УРСР.
24. Україна — США: стратегічне партнерство.
25. ОПМ як форма участі України у врегулюванні регіональних криз.
26. Українсько-канадське особливе партнерство.
27. Мирозбереження і миробудівництво.
28. Україна — член-засновник ООН.
29. Створення всеохоплюючої системи безпеки і місце в ній України.
30. Регіональні і субрегіональні організації і позиція України (ЦЄІ, Вишеградська четвірка, ОЧЕС).
31. Транскордонне співробітництво в межах Карпатського Єврорегіону, Єврорегіону “Буг”, творення “Дунайського регіону”.
32. Європейський вибір України — визначальний вектор зовнішньополітичної діяльності.
33. Партнерство і співробітництво з НАТО.